

DOI [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2023-4\(110\)-30-34](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2023-4(110)-30-34)

УДК 37.014:[373 : 39](477)

Ірина Леонідівна Сіданіч,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Київ, Україна, 2363395@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-2992-3808>

Ольга Володимирівна Просіна,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри філософії і освіти дорослих Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Київ, Україна, prosina.olga.v@uem.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1243-6069>

ІННОВАЦІЙНА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: ЕТНО- КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Розглянуто проблему взаємозумовленості інноваційної освітньої політики в Україні та етнокультурних аспектів оновлення змісту шкільної освіти. З'ясовано, що етнокультурна складова у змісті шкільної освіти залишається актуальним напрямом наукового пошуку. Презентовано авторський освітній проєкт, розроблений з урахуванням державних завдань інноваційної освітньої політики, науково-теоретичних і практичних здобутків українських педагогів, результатів аналізу освітніх реалій у площині впровадження етнокультурних основ у навчання дітей шкільного віку на засадах взаємодії з громадами.

Ключові слова: інноваційна освітня політика, етнокультурна політика, шкільна освіта, освітній проєкт, громада.

Освіта в Україні, будучи пріоритетною складовою державної політики, проживає в умовах нинішньої війни найскладніший період, хоча й не гальмує в своєму розвитку. Тенденції до змін стосуються різних освітніх аспектів: від загальної інформатизації всіх ланок до творення нового змісту, зокрема, шкільної освіти. Із широкого загалу тенденцій виокремлюємо як перспективну й важливу для

дослідників та педагогів-практиків взаємозумовленість інноваційної освітньої політики в Україні та етнокультурних аспектів оновлення змісту шкільної освіти. Звужуючи поле дослідження проблеми, не плануємо в межах статті аналізувати підручники, навчальні плани освітніх установ, методичні рекомендації для освітян тощо, а сфокусуємо увагу на сучасних підходах до впровадження етнокультурних аспектів

у шкільній освіті на засадах взаємодії з громадами.

Актуальність, на нашу думку, ґрунтується на загальновідомій тезі про те, що державна етнокультурна політика органічно пов'язана з державною освітньою політикою, оскільки морально-духовні інтереси всіх громадян – етнічних українців і представників національних меншин як суб'єктів етнокультурної політики – закладаються в дитячому віці. У період учнівства молодь України, як правило, синтезує для власного успішного життя в суспільстві набуті в закладі освіти етнокультурні норми з морально-етичними основами виховання в родині, формує на цих засадах власну систему цінностей. Тож заглиблення в проблему взаємозумовленості інноваційної освітньої політики в Україні і етнокультурних аспектів оновлення змісту шкільної освіти визначило потребу аналізу й конкретизації основних понять, адже розмаїття тлумачень досить широке, що призводить до певного «розмиття» їх розуміння.

Чому це на часі? Бо нинішнє проживання українським суспільством випробувань воєнного часу висвітлює низку нагальних освітніх змін стосовно наповнення шкільної освіти сучасним освітнім змістом, практичної реалізації діяльнісного компонента в навчанні, спрямування освітньої політики на ефективне впровадження етнокультурних принципів у навчання дітей шкільного віку на засадах взаємодії з громадами тощо.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Державотворчі-політики протягом останніх десяти років активно формують законодавчі основи освіти. Як результат, нормативною базою визначено правовий і регуляторний контекст змін в освіті, сучасне спрямування дій освітніх інституцій, педагогічних працівників і учнів. Так, Законом України «Про освіту» [7] визначено загальні принципи організації освіти в Україні, включаючи вимоги до змісту освіти та ролі національної культури в ній; установлено принципи розвитку мовної, етнічної та культурної різноманітності в освіті. Концепцією нової української школи [3] передбачено впровадження інноваційних підходів

у навчання та розвиток нових навчальних програм; визначено стратегічні цілі реформи освіти; підтримано розвиток культурної компетентності учнів.

Нові Державні стандарти для початкової освіти та повної базової освіти [6]; Типові освітні й навчальні програми [8]; Модельні програми [2] тощо містять аспекти, пов'язані з вивченням етнокультурної спадщини та міжкультурної освіти. Отже, розробка сучасних навчальних програм залишається ключовим завданням з урахуванням етнокультурних аспектів у розвитку освіти.

Стосовно взаємозумовленості інноваційної освітньої політики в Україні та етнокультурних аспектів розвитку змісту шкільної освіти, зазначимо, що проблема досліджується комплексно, опубліковано вагомі наукові праці. Наприклад, колективна монографія «Парадигми розвитку та тенденції реформування шкільної освіти в Україні у добу незалежності» [4], у якій у парадигмальному ракурсі висвітлено й обґрунтовано трансформаційні зміни, що вплинули на розвиток шкільної освіти України. Авторами узагальнено стратегії державної освітньої політики та проаналізовано відповідні їм стратегічні зрушення в освітній галузі в добу Незалежності, що важливо, адже тенденції у реформуванні шкільної освіти у 1991–2017 рр. продовжують активно діяти й сьогодні. Філософсько-освітній дискурс процесу реформування освіти, зокрема шкільної, на нашу думку, становить наукове підґрунтя подальшого стратегічного забезпечення етнокультурного змісту української освіти.

Дослідники Ю. Фігнний і О. Шакурова у статті «Етнокультурний розвиток українського соціуму в умовах реваншизму Росії щодо України у кінці ХХ – на початку ХХІ століття» зазначають, що наразі відбувається «прискорена етнокультурна консолідація українського суспільства», яка «свідчить про процес одужання української нації від тривалого підневільного перебування під Москвою. Від часу окупації російською федерацією у 2014 р. Криму почався новий етап етнокультурного розвитку України, у межах якого виокремлюється особливий підперіод після 24 лютого 2022 р. Для нього є характерним

неприхований геноцид з боку Москви, героїчний спротив та поглиблення консолідаційних процесів з боку української нації» [11].

У монографії «Українознавче спрямування освітніх галузей як чинник збереження і розвитку національного культурного середовища» [9] ідеться про важливість українознавчої складової в освіті та національно-патріотичному вихованні – ефективному механізмі збереження й розвитку національного культурного середовища. Увагу акцентовано на комплексному міждисциплінарному підході, принципах системності й узагальнення, методі структурно-функціонального аналізу.

Поділяючи основні думки авторів, підкреслимо важливість такої: освітня діяльність є креативним засобом утвердження української національної ідентичності в сучасному глобалізованому світі. Безперечно: впровадження сучасної культурологічної парадигми освіти, яка є джерелом концептуальних ідей розвитку педагогічного процесу, культурно-історичним та етнокультурним змістом освіти, сприятиме вихованню особистості як носія і творця національної культури. Ми також поділяємо підходи авторів до розуміння освіти як явища культури, мета якої введення особистості у світ культури, забезпечення діалогу між складовими «людина в культурі» та «культура в людині». Теоретичні здобутки, представлені в монографії, покладено нами в основу розробленого для шкіл і громад проєкту.

Ми також вважаємо, що етнокультурні аспекти шкільної освіти в поєднанні з професійною майстерністю педагогів та взаємодією з батьками й громадою сприяють формуванню в молоді умовного «центру», навколо якого об'єднуються знання, уміння, навички особистості, що стають константами її діяльності в усіх життєвих проявах. Проте приклади комплексного впливу на школяра на засадах синтезу освіта-етнокультура-педагоги-батьки-громада-держава зустрічаються в наукових працях нечасто.

Актуальними й недостатньо розробленими в контексті впливу інноваційної освітньої політики на етнокультурні аспекти розвитку шкільної освіти зали-

шаються питання імплементації інноваційних підходів у шкільні навчальні програми та методики оцінювання їхньої ефективності. Важливою є розробка діагностичних інструментів, зокрема для виявлення впливу інноваційної політики на підготовку вчителів та їхню професійну здатність упроваджувати інновації в шкільну освіту. Етнокультурні аспекти в розвитку змісту шкільної освіти в сучасній Україні також не набули комплексного висвітлення в роботах дослідників, а отже, залишаються актуальними для наукового пошуку.

Мета статті – висвітлити проблему взаємозумовленості інноваційної освітньої політики в Україні та етнокультурних аспектів розвитку змісту шкільної освіти на прикладі освітнього проєкту «Збереження та відновлення етнокультури: сімейні цінності». Завдання визначаємо, як аналіз відповідних нормативних документів і наукових педагогічних праць та презентацію інноваційного освітнього проєкту етнокультурного змісту.

Про складність однозначного тлумачення поняття «освітня політика» українськими та зарубіжними науковцями зазначалося неодноразово [10]. Причина полягає в майже однаковому звучанні слів *policy* та *politics* і майже відсутній різниці в їх тлумаченні. За нашого підходу, зазначені дефініції фіксують їхній сучасний інтегративний зміст, навіть взаємозумовленість та взаємодію: політика твориться людьми, наділеними владою. Отже, освітню політику лише умовно можна виокремити із загальної державної політики. Освітня політика в Україні, ґрунтуючись на етнокультурних засадах, сприятиме цілеспрямованим діям і для інноваційного розвитку всієї системи освіти, і для творення сучасного змісту шкільної освіти на засадах взаємодії з громадами.

Важливо, що освітня політика завжди визначає курс змін [10]. Наприклад, відома фраза англійських учених: «Політика – це більше ніж текст. Багато аспектів освітньої політики не відображаються в офіційних політичних документах», – ілюструє ще одну актуальну тезу: мало прописати в законодавстві – важливо реалізувати в шкільній

практиці. Найскладніше, на нашу думку, реалізувати етнокультурні аспекти, оскільки вони є площиною цінностей: і держави, і особистості, особливо молоді в період шкільництва, і батьків, і громад.

Про інноваційність освітньої політики в Україні йдеться в багатьох джерелах, зокрема звітах НАПН та її академічних інституцій [1]. Узагальнено акцентуємо увагу на таких аспектах прояву інноваційної освітньої політики: відіграє важливу роль у визначенні етнокультурних тенденцій розвитку змісту шкільної освіти; розробляє новаторські підходи та сучасні інформаційні технології; передбачає використання інтерактивних методик; забезпечує оновлення навчальних програм, курсів, проєктів тощо.

Звернення до етнокультурної спадщини, вивчення правдивої історії, дотримання морально-побутових традицій, знання мови й мистецтва українського народу та інших етнічних груп, які проживають в Україні – ось бажаний освітній результат шкільної освіти, спрямованої на збереження й популяризацію культурної різноманітності, виховання толерантності та взаєморозуміння в українському суспільстві.

Отже, на часі творити новий освітній зміст: і текст, і дію, і результат, а інноваційна освітня політика має і підтримати ці зміни, і сприяти реалізації, і забезпечити офіційними державними документами. Ми виходимо з того, що сучасна шкільна освіта в Україні навіть в умовах війни тримає курс на мирне життя, сприяє сталому розвитку суспільства, ґрунтується на етнокультурних засадах виховання молоді, розвивається у взаємодії з громадами і сім'ями.

Розробляючи авторський освітній проєкт «Збереження та відновлення етнокультури: сімейні цінності», ми враховували державні завдання, науково-теоретичні і практичні здобутки педагогічної спільноти України, аналіз відповідних освітніх реалій на засадах взаємозумовленості інноваційної освітньої політики в Україні та етнокультурних аспектів розвитку змісту шкільної освіти. Було сформульовано обов'язкові для розробки проєкту тези.

По-перше, державною етнокультурною політикою делеговано інноваційній освітній політиці України активну участь у вирішенні низки завдань, як-от: відродження етнічної самосвідомості й збереження духовної і матеріальної культури етносів, сприяння розвитку їх етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності; забезпечення інформаційних, культурних, освітніх потреб, створення умов для активного залучення всіх етнокультур у духовне життя суспільства.

По-друге, реалізація освітніх інновацій ґрунтується на загальносистемних принципах: гуманізму, демократизму, публічності, науковості, законності тощо.

По-третьє, дотримання спеціальних принципів багатокультурності, самоцінності етнокультур, єдності прав та обов'язків громадян і їхніх спільнот щодо задоволення етнокультурних інтересів, орієнтація носіїв культур на загальнолюдські духовні цінності є підґрунтям взаємодії школи і громади.

По-четверте, важливою є кореляція етнокультурних аспектів шкільної освіти із проголошеними міжнародною спільнотою принципами культурної політики в постіндустріальному суспільстві: сприяння розвитку етнічної та національної ідентичності, культурному і мовному розмаїттю; підтримка творчості тощо.

По-п'яте, реалізація інноваційної освітньої політики України в етнокультурному аспекті супроводжується низкою протиріч: 1) як правило, переважає регулятивний вплив із обмеженим використанням адміністративної підтримки (наприклад, фінансування); 2) розроблювані концепції етнонаціонального, етнокультурного розвитку недостатньо зорієнтовані на втілення в життя, оскільки, як правило, відсутні економічні, правові, організаційні механізми їх реалізації.

По-шосте, з огляду на поглиблення процесів регіоналізації і підвищення ролі регіонів у суспільно-політичному та етнокультурному житті, триває уточнення змісту дефініції «етнокультурний регіон», з чим пов'язані й дослідження дефініції «громада». Головне, це: територія, яка вирізняється серед інших різ-

номанітністю культурних виявів, сукупністю та інтенсивністю взаємозв'язаних етнічних елементів, структур, відносин, що її утворюють; культурний розвиток регіонів залежить від рівня їх розвитку, державного сприяння, утвердження поваги до культури, історії, мови, традицій різних етносів та збереження інтегруючої ролі української культури. Отже, реалізація задач такого рівня можлива лише в умовах взаємодії школи і громади.

По-сьоме, інноваційна освітня політика передбачає нововведення, що стосується певного аспекту освітнього процесу. Кінцевим результатом (прямим продуктом) творчого пошуку стають нові технології, оригінальні ідеї, форми і методи виховання, нестандартні підходи в управлінні тощо. Важливо: інноваційний розвиток освіти є безперервним процесом якісних змін, які завдяки впровадженню інновацій і забезпечують своєчасне реагування на гострі потреби суспільства.

Розроблений нами і підготовлений для реалізації **авторський проєкт «Збереження та відновлення етнокультури: сімейні цінності»**, спрямований на розвиток стійкості (і дорослих, і дітей) у воєнний та повоєнний час; збереження та розвиток ідентичностей, сенсів та цінностей; відбудову та дослідження нових соціальних норм і відносин між людьми; деколонізацію; створення нових культурних наративів; навчання культурних методів планування урбаністичної та архітектурної відбудови; розвиток громад тощо.

Мета – створення стійких та згуртованих місцевих спільнот в умовах війни (поствоєнний період), сприяння підтримці сімейних зв'язків, а також збереження та розвитку культурної ідентичності та спадку, відновлення національних цінностей та гармонійного суспільства.

Завдання проєкту:

- розвиток стійкості в місцевих спільнотах: надання відомостей про засоби для подолання викликів, пов'язаних із воєнними (повоєнними) подіями;
- збереження та розвиток ідентичностей: сприяння збереженню та розвитку культурної та національної ідентичності

в системі підтримки та популяризації місцевих традицій, мистецтва та історії;

- формування нових соціальних норм і відносин: сприяння дослідженню та розвитку нових соціальних норм і відносин для побудови гармонійного й інклюзивного суспільства;

- активне залучення батьків до участі в представленні повоєнного майбутнього місцевих громад і українського суспільства загалом із зосередженням на сімейному вихованні;

- залучення дітей і батьків до творчої діяльності, результати якої можуть бути поширені в інших місцевих громадах, сприяння розповсюдженню творчого доробку в аспекті сімейного виховання.

Ключові принципи під час реалізації проекту:

- розвиток культурних та мистецьких аспектів, сприяння створенню краси в житті громади;

- рівний доступ та участь усіх членів громади (передбачається створення середовища, де кожен може брати участь та відчувати себе важливим у формуванні майбутнього громади та країни);

- відновлювані ресурси та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище (акцентування важливості проблеми збереження природи та розвитку сталого майбутнього);

- взаємодія між різними культурами та галузями, сприяння обміну ідеями та досвідом для творчого розвитку й поглиблення розуміння різноманітності;

- гендерна рівність та створення можливостей для участі жінок і чоловіків у різних аспектах запланованих творчих ініціатив.

Реалізація проекту передбачена в територіальних громадах України.

Цей **проект є актуальним** для громад і українського суспільства в цілому з низки причин:

1. Зміна виховної парадигми. Проект розглядається як крок до зміни виховної парадигми в обох спільнотах. Він дає можливість батькам та опікунам отримати нові знання і навички в галузі виховання дітей, які спрямовані на створення сталого та інклюзивного оточення для дітей, незалежно від їхнього походження чи особливостей.

2. Створення підтримуючого середовища. Проект має на меті створити се-

редовище, де кожен член громади може відчувати себе важливим у формуванні майбутнього громади та країни. Це передбачає активну участь батьків та опікунів у вихованні дітей та створенні оптимальних умов для їхнього розвитку, у тому числі культурно-творчого.

3. Інклюзивність та спільнота. Проект акцентує увагу на інклюзивності й залученні різних груп громадян до спільної діяльності та співпраці. Це може сприяти залученню батьків дітей із особливими потребами або з різними соціальними статусами. Зміна парадигми виховання передбачає рівність та інклюзивність у всіх аспектах виховання та формування майбутнього громади.

4. Вплив на майбутнє. Проект сприяє створенню здорового, відкритого до діалогу, інклюзивного суспільства. Його результати можуть мати довготривалий вплив на виховання дітей і формування суспільства в цілому, сприяючи створенню позитивного та сталого майбутнього на засадах взаємодії державної освітньої політики та етнокультурних аспектів виховання.

Проект включає кілька ключових напрямків діяльності: *мовна реабілітація та підтримка мовної ідентичності*, що передбачає надання допомоги для відновлення мовної ідентичності в умовах воєнного та поствоєнного періоду через організацію мовних клубів та курсів для всіх вікових груп; *інклюзивна освіта та психосоціальна підтримка дітей з особливими потребами*, що включає розробку програм для забезпечення доступу дітей з особливими потребами до якісної освіти та психологічної підтримки; *культурна адаптація* внутрішньо переміщених осіб, надання підтримки для відновлення та збереження культурної ідентичності та інтеграції в нове середовище; *соціальний активізм*, спрямований на залучення сімей та громадян до громадських ініціатив, сприяючи підтримці сімейних цінностей та культурної ідентичності.

Проект «Збереження та відновлення етнокультури: сімейні цінності» спрямований на підтримку сімей та громад в Україні, які постраждали від війни, шляхом розвитку стійкості, збереження ідентичності та інклюзивності.

Впровадження даного проекту можливе протягом будь-якого навчального року в системі формальної освіти (як позакласна діяльність) та в системі неформальної освіти. Проект може бути здійснений у співпраці закладів загальної середньої, позашкільної освіти з громадськими організаціями або самостійно кожною установою та організацією. Його змістовне наповнення може коригуватися (доповнюватися, змінюватися та оновлюватися) за змістом та формами проведення. Державно-освітні, науково-педагогічні його засади вважаємо достатніми для досягнення прогнатованої мети.

Важливо залучити до реалізації проекту представників місцевої громади, зокрема батьків, вчителів, громадських активістів тощо. Це допоможе забезпечити більшу підтримку проекту з боку громади та зробити його більш актуальним для місцевих потреб.

Ураховуючи, що освіта в Україні залишається пріоритетним напрямом державної політики, а інноваційні зміни супроводжують практично всі її галузі, то творення нового освітнього змісту, зокрема шкільної освіти, пов'язуємо саме з етнокультурними аспектами. **Актуальними в контексті наукового пошуку** вважаємо розробку стратегій імплементації інноваційних підходів до впровадження етнокультурних аспектів у зміст шкільної освіти, поповнення бази діагностичних інструментів культурної компетентності учнів різного віку, розробку творчих авторських проєктів етнокультурного спрямування та технологій підготовки педагогів до їх реалізації.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Звіти Національної академії педагогічних наук. URL: <https://naps.gov.ua/ua/activities/plans-reports/>
2. Модельні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy>
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. / Л. Гриневич та ін. Київ, 2016. 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
4. Парадигми розвитку та тенденції реформування шкільної освіти в Україні у добу незалежності : монографія / Н. Дічак

та ін.; ред. Н. Дічек. Київ: Пед. думка, 2022. 507 с. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/Monohr2022-viddil-istorii-ta-fil-osvity.pdf>.

5. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: Постанова Каб. Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898: станом на 2 верес. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-p#Text> (дата звернення: 27.10.2023).

6. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти: Постанова Каб. Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87: станом на 6 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-p#Text> (дата звернення: 27.10.2023).

7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII: станом на 2 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

8. Типові освітні й навчальні програми. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>.

9. Україна й українство в етнокультурних процесах: колективна монографія / Баран В.Д та ін. Київ: НДІУ, 2018. 304 с.

10. Educational Policy and the Politics of Change / Sandra Taylor et al. London UK: Routledge, 1997. 196 p.

11. Fihurnyi Y., Shakurova O. Ethno-Cultural Development of Ukrainian Society in the Conditions of russian Revanschism towards Ukraine at the End of the 20th – at the Beginning of the 21st Century: Periodization and Analysis. *Ukrainian Studies*. 2023. No. 1(86). P. 170–186. URL: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.1\(86\).2023.275325](https://doi.org/10.30840/2413-7065.1(86).2023.275325) (date of access: 27.10.2023).

References:

1. Zvity Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk [Reports of the National Academy of Educational Sciences]. (n. d.). Retrieved from <https://naps.gov.ua/ua/activities/plans-reports/>

2. Modelni prohramy [Model programs]. (n. d.). Retrieved from <https://imzo.gov.ua/modelni-navchal-ni-prohramy>

3. Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannya serednoi shkoly [New Ukrainian School. Conceptual principles of secondary school reform]. (2016). Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

4. Dichek, N. (Ed.). (2022). *Paradyhmy rozvytku ta tendentsii reformuvannya shkilnoi osvity v Ukraini u dobu nezalezhnosti* [Paradigms of development and trends of school education reform in Ukraine at the time of independence]. Kyiv: Pedahohicha

dumka. Retrieved from <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/Monohr2022-viddil-istorii-ta-fil-osvity.pdf>.

5. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). *Pro deiaki pytannia derzhavnykh standartiv povnoi zahalnoi serednoi osvity* [On some issues of state standards of comprehensive general secondary education] (Resolution No. 898, September 30). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-p#Text>

6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). *Pro zatverdzhennia Derzhavnoho standartu pochatkovoi osvity* [On the approval of the State standard of primary education] (Resolution No. 87, February 21). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-p#Text>

7. *Pro osvitu* [On Education]. (2017). The Law of Ukraine No. 2145-VIII, September 5). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

8. *Typovi osvitni y navchalni prohramy* [Typical educational programs]. (n. d.). Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

9. Baran, V. D. (2018). *Ukraina y ukrainstvo v etnokulturnykh protsesakh* [Ukraine and Ukrainians in ethno-cultural processes]. Kyiv: NDIU.

10. Taylor, S. (1997). *Educational Policy and the Politics of Change*. London, UK: Routledge.

11. Fihurnyi, Y., & Shakurova, O. (2023). Ethno-cultural development of Ukrainian society in the conditions of russian revanschism towards Ukraine at the end of the 20th – at the beginning of the 21st Century: Periodization and analysis. *Ukrainian Studies*, 1(86), 170–186. [https://doi.org/10.30840/2413-7065.1\(86\).2023.275325](https://doi.org/10.30840/2413-7065.1(86).2023.275325)

Iryna Leonidovna Sidanich, Doctor of Sciences in Pedagogy, professor, Head of Department of Pedagogy, Administration and special education Educational and Scientific Institute of Management and Psychology SIHE «University of Educational Management». Kyiv, Ukraine, 2363395@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-2992-3808>

Olha Volodymyrivna Prosina, PhD in Pedagogy, Head of the Department of Philosophy and Adult Education, University of Education Management, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, prosina.olga.v@uem.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1243-6069>

Innovative educational policy in Ukraine: Ethnocultural aspects of school education development

The interdependence of innovative educational policy in Ukraine and the ethnocultural aspects of updating the content of school education are explored. It is

established that the ethnocultural component in the content of school education remains a relevant direction of scientific research. The article presents an author's educational project developed taking into account the state tasks of innovative educational policy, the scientific, theoretical, and practical achievements of Ukrainian educators, and the analysis of educational realities in the context of the implementation of ethnocultural principles in education of school-age children based on interaction with communities. The article's author emphasizes aspects of implementing innovative educational policy, including the role in determining ethnocultural trends in the development of the content of school education, innovative approaches, modern information technologies, interactive methods, updating curricula, courses, projects, and more.

Addressing ethnocultural heritage, studying true history, observing moral and domestic traditions, and knowledge of the language and art of the Ukrainian people and other ethnic groups residing in Ukraine are the desired educational outcomes of school education aimed at preserving and popularizing cultural diversity, fostering tolerance and mutual understanding in Ukrainian society as a whole. The article highlights the need to create new educational content, including the text, action, and result, and innovative educational policy must support these changes, contribute to their implementation, and provide official state documents. The author believes that contemporary school education in Ukraine, even in the context of war, is committed to a peaceful life, contributes to the sustainable development of society, is based on ethnocultural principles of youth education, and develops through interaction with communities and families.

Keywords: innovative educational policy; ethnocultural policy; school education; educational project; community.

Стаття надійшла до редакції 27.10.2023 р.